

**ENCICLOPEDIA
ARGEȘULUI
ȘI
MUSCELULUI
VOLUMUL II
(D-K)**

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DIN PITEȘTI
PITEȘTI, 2010

ENCICLOPEDIA ARGEȘULUI ȘI MUSCELULUI
VOLUMUL II
(D-K)

Editori: CONSILIUL JUDEȚEAN ARGEȘ; UNIVERSITATEA DIN PITEȘTI;
CONSILIUL LOCAL PITEȘTI; CLUBUL ENCICLOPEDIȘTILOR DIN ARGEȘ-MUSCEL

COLEGIUL REDACȚIONAL

Coordonator: Prof. univ. dr. Petre **POPA**

Redactori responsabili:

dr. Octavian Mihail **SACHELARIE** (Volumul I),

drd.ing. Ileana **BĂLAN** (Volumul II),

dr. Spiridon **CRISTOCEA** (Volumul III),

dr. Filofteia **PALLY** (Volumul IV)

Redactori de specialitate:

- Domni, doamne, domnițe, regi, regine: dr. Vasile **NOVAC** (V.N.), dr. Claudiu **NEAGOE** (C.N.);
 - Academicieni: Silvestru **VOINESCU** (S.D.V.), dr. Petre **POPA** (P.P.)
 - Oameni politici și de stat: dr. Spiridon **CRISTOCEA** (S.I.C.), dr. Sevestian **TUDOR** (S.T.);
 - Ierarhi, instituții eclesiastice, comunități etnice: Silvia **POPESCU** (S.P.);
 - Prefecți, instituții județene, funcționari de stat: Ion **BULACU** (I.T.B.), Manole **BIVOL** (M.B.);
 - Primari, instituții urbane, funcționari publici: Teodor **MAVRODIN** (T.M.), Nicolae **MOISESCU** (N.I.M.);
 - Parlamentari, cercetători în științe agricole, unități specializate în domeniu: dr. Constantin **BUDAN** (C.D.B.);
 - Scriitori, asociații literare: Marian **STOICA** (M.S.), Margareta **ONOFREI** (M.M.O.);
 - Muzicieni, instituții și formații muzicale: Lucreția **PICUI** (L.P.);
 - Plasticieni, instituții și asociații de artă: Simona **NAGÎȚ** (S.N.);
 - Generali, instituții militare: dr. Gheorghe **NICOLESCU** (G.I.N.), dr. Vasile **NOVAC** (V.N.);
 - Martiri postbelici, asociații memoriale: dr. Ilie **POPA** (I.I.P.), drd. Remus **CÎRSTEA** (R.P.C.), Zicu **IONESCU** (Z.I.);
 - Structuri politice, administrative și obștești actuale: Dănuț **BICA** (D.B.), Dumitru **DRĂGUȚ** (D.D.);
Marius **POSTELNICESCU** (M.I.P.)
 - Universitari, instituții de învățământ superior: drd. Ileana **BĂLAN** (I.A.B.), Mariana **SÂRBU** (M.C.S.);
dr. Ioana Iulica **VOICU** (I.I.V.);
 - Cercetători în științe exacte: dr. Radu **GAVA** (R.G.), dr. Elena **HEROIU** (E.H.);
 - Cercetători în științe umaniste: dr. Octavian Mihail **SACHELARIE** (O.M.S.);
 - Istorici, mari proprietari funciari și demnitari medievali: dr. Spiridon **CRISTOCEA** (S.I.C.), drd. Radu **OPREA** (R.O.);
 - Arhitecți, instituții de profil: Alexandru **MULȚESCU** (A.M.);
 - Constructori, edificii, zone rezidențiale: Grigore **POPESCU** (G.P.), Dumitru **GHERĂSOIU** (D.I.G.);
 - Juriști, instituții juridice: dr. Dumitru **VĂDUVA** (D.V.), dr. Iulia **BOGHIRNEA** (I.F.B.), Aurelian **DIANU** (A.D.D.);
 - Medici, farmaciști, unități medicale: Constantin **CAPĂTĂ** (C.C.);
 - Actori, instituții, activități teatrale: Ion **FOCȘA** (I.F.);
 - Întreprinzători tradiționali, economiști: dr. Tiberiu Cristian **AVRĂMESCU** (T.C.A.), Ion **BĂDESCU** (I.G.B.),
Gheorghe **HERA** (G.H.);
 - Structuri industriale, manageri contemporani, inovatori, inventatori: Ion **PIETRĂREANU** (I.D.P.);
Marin **DRAGOMIR** (M.T.D.), Dumitru **ILIE** (D.D.I.);
 - Diplomați de carieră, oameni actuali de afaceri: Ion Marius **MOTREANU** (I.M.M.);
 - Folcloriști, instituții și oameni de cultură: Constantin **CÂRSTOIU** (C.G.C.), Adriana **LUNGAN** (A.L.);
 - Mari proprietari funciari din etapele modernă și contemporană, fermieri, arendași: Ion **ȘTEFAN** (I.I.Ș.);
 - Familii argeșene și muscelene importante: dr. Filofteia **PALLY** (F.P.), dr. Nicolae **LEONĂCHESCU** (N.P.L.);
 - Cadre didactice, instituții școlare preuniversitare: dr. Ion M. **DINU** (I.M.D.), Dumitru **GHERĂSOIU** (D.I.G.),
drd. Constantin **VĂRĂȘCANU** (C.V.); Ion **BĂCANU** (I.S.B.)
 - Ziariști, publicații, tipografii: Ilie **BARANGĂ** (I.I.B.), Virgil **MARTINESCU** (V.G.M.), Constantin **SIMAN** (C.S.);
 - Edituri, maeștri fotografi, traducători, realizatori *media*: Iulia Elisabeta **CIUCĂ** (I.E.C.);
 - Sportivi, cluburi, baze și asociații: dr. Nicolae **MIHĂILESCU** (N.M.), Liviu Valentin **MOTREANU** (L.V.M.);
 - Localități, glosar argeșean selectiv: Grigore **CONSTANTINESCU** (G.C.), Eugenia **CONSTANTINESCU** (E.C.);
 - Hidronime, oronime, toponime, rezervații naturale: Ion **BĂCANU** (I.S.B.), Valeriu Florian **ALEXIU** (V.F.A.);
 - Varia: Nicolae **BADEA** (N.B.), Manole **BIVOL** (M.B.), Gheorghe **CHIȚA** (G.F.C.), Eduard Ionuț **FÎȘCĂ** (E.I.F.), dr. Nicolae **LEONĂCHESCU** (N.P.L.), Nicolae **NECȘOIU** (N.N.), dr. Filofteia **PALLY** (F.P.), dr. Petre **POPA** (P.P.), Silvia **POPESCU** (S.P.), Vintilă **PURNICHI** (V.P.), Răzvan Silviu **RUDI** (R.S.R.), dr. Adrian **ȘIMON** (A.Ș.);
-

**ENCICLOPEDIA
ARGEȘULUI
ȘI
MUSCELULUI**

VOLUMUL II

(D-K)

Cuvânt înainte: **drd.ing. Ileana BĂLAN**
Studiu introductiv: **prof.univ.dr. Petre POPA**

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DIN PITEȘTI

PITEȘTI, 2010

Coperta I: Efigia județului Argeș (2010)

Coperta IV: Cuvinte despre Argeș și Muscel

Titularii proiectului: BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ *DINICU GOLESCU* ARGEȘ;
BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII DIN PITEȘTI; MUZEUL JUDEȚEAN ARGEȘ;
MUZEUL VITICULTURII ȘI POMICULTURII GOLEȘTI, ȘTEFĂNEȘTI, ARGEȘ

Consultanți științifici: prof.univ.dr.ing. Nicolae **LEONĂCHESCU**; cercetător principal gradul I dr. Gheorghe **PĂUN**, membru corespondent al Academiei Române

Parteneri media: **ARGEȘUL** (director, Mihai **GOLESCU**);

ATITUDINE ÎN ARGEȘ (director, Spiridon **VOINESCU**)

Caseta CIP. Biblioteca Națională a României

- Tehnoredactor: ing. Sorina Mihaela **DEACONU**
- Documentariști: Daniela **CALOTĂ**, Iuliana Liliana **COROȘ**, dr. Gheorghe **CREMENESCU**, Gheorghe **CREȚU**, Paul **DICU** (1926-2008), Nicoleta **DRĂGUȚ**, Vasile **DUMINICĂ**, drd. Jean **DUMITRAȘCU**, Maria **DUMITRESCU**, Ion **FÎNTÎNERU**, Cornelia **FOTA**, Mihaela **FULGEANU-MATEI**, Mihail Petre **GEORGESCU**, Nicolae **GEORGESCU**, Marian **GHITĂ**, Mihai **GOLESCU**, Gheorghe **GOMOIU**, dr. **Mihai IANCU**, Magdalena **IOAN**, Antonia **IONIȚESCU**, Luminița Ioana **IORDACHE**, Viorica **MĂNĂTUICĂ**, Gheorghe **MĂNDIȚĂ**, Mihai Constantin **MITRACHE**, Cezar **NEACȘU**, Ioana **NECULA**, Ioana **NEGOESCU**, dr. Marin **NIȚULESCU**, Nicolae Cristian **OTOBÎCU**, Ion **PĂTRAȘCU**, Petre **PETRIA**, dr. Dan Ovidiu **PINTILIE**, drd. Cornel **POPESCU**, Ion I. **POPESCU**, Maria Magdalena **ROȘOIU**, Gheorghe **SANDU**, drd. Doru Gabriel **STAN**, Dana **STANA**, dr. Ștefan **ȘTEFĂNESCU**, dr. Ștefan **TRĂMBACIU**, Daniela **TRICA**
- Secretariat general: Iulia Elisabeta **CIUCĂ**, Eduard Ionuț **FÎȘCĂ**, Carmen Nicoleta **TUDOR**
- Culegere computerizată: Oana Adriana **ANTONESCU**, Marina **APOSTOL**, Raluca **BADEA**, Dan **ARSENE**, Traian **BRÎNĂRU**, Adrian Nicolae **COMAN**, Cristina Maria **COSTEA**, Ionela **COSTEA**, Ionel **DOBRE**, Simona **FILIP**, Diana **GRIGOR**, Elena **HEROIU**, Iulian **MARICA**, Georgeta Elena **NICOLESCU**, Gabriela **OLTEANU-ZĂRNESCU**, Mihai **OPROESCU**, Iuliana Lucia **POPESCU**, Mihaela Luminița **STOIAN**, Gabriel **TUDOSE**, Aurelian Nicolae **ZAMFIR**
- Lectori: dr. Lavinia **GEAMBEI**, Ion I. **POPESCU**, Aurelia T. **POPESCU**, Gheorghe **CHIȚA**

Mulțumiri pentru: Constantin **BĂRBULESCU**, Vergil **CALCIU**, Dumitru **CÂRSTEA**, Nicolae **COZLOVSCI**, Mircea **CRĂCIUN**, Cristian **DANEȘ**, Virginia **DRAGNEA**, Mihail **GHITESCU**, Vasile **GHITESCU**, Ion **HIRU**, Dumitru A. **ILIE**, Liliana Teodora **MARINESCU**, Gheorghe **NEGOESCU**, Vasile **NEGOESCU**, Alexandru **NICA**, Marius **OLTEANU**, Eugen **POPESCU**, Romulus **POPESCU**, Constantin **ROTĂREASA**, Gabriel **SICOE**, Ion **STAN**, George **TĂTĂRUȘ**, Vasile **TUDOR**, Ion **ZARZĂRĂ**

Consilieri editoriali: ing. Sorina Mihaela **DEACONU** (Literale **D, E**); Mariana **SÂRBU** (Litera **F**); Mihaela Luminița **STOIAN** (Literale **G, H**); Luminița Ioana **IORDACHE** (Literale **I, Î**); ing. Cristina Maria **COSTEA** (Literale **J, K**).

Toate drepturile pentru **Volumul II (D-K)** aparțin BIBLIOTECII UNIVERSITĂȚII DIN PITEȘTI, <http://biblioteca.upit.ro>.

CUVÂNT-ÎNAINTE

Ing.drd. Ileana **BĂLAN**
Director,
Biblioteca Universității din Pitești

Universitatea din Pitești, rector prof. univ. dr. Gheorghe BARBU, beneficiind de parteneriatul Consiliului Județean Argeș, președinte dr. Constantin NICOLESCU, a validat participarea noastră la realizarea *Enciclopediei Argeșului și Muscelului*, prima elaborare cu atare tematică din literatura națională. De aceea, ca structură specializată, Biblioteca Universității s-a aflat, constant, în prim-planul derulării amplului proiect, oficializat, strategic, la 5 octombrie 2006, împreună cu Biblioteca Județeană *Dinicu Golescu* Argeș, Muzeul Județean Argeș, Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești, Ștefănești, Argeș. Se constituie, astfel, o redutabilă *echipă logistică*, suport incontestabil și oportun finalizării lucrării amintite.

Pentru sistematizarea datelor din *Enciclopedia Argeșului și Muscelului*, prezentate alfabetic, s-a convenit gruparea detaliilor în patru volume distincte: *A-C*; *D-K*; *L-R*; *S-Z*, toate elaborate de același colegiu redacțional, coordonat de prof. univ. dr. Petre POPA, *istoric*, inițiatorul demersului invocat, unul dintre colaboratorii noștri statornici.

Primul volum, *A-C*, a fost asumat de Biblioteca Județeană *Dinicu Golescu* Argeș, redactor responsabil dr. Octavian Mihail Sachelarie, directorul instituției. S-a postat pe *internet* încă de la începutul anului 2009: www.bjarges.ro/profesionalproiecte. Impactul devine favorabil cititorilor, de la care s-au primit, pe lângă aprecieri protocolare, anumite detalii, binevenite pentru completarea textelor referitoare la persoane și familii importante, localități, instituții, publicații, locuri istorice, rezervații naturale, alte reperi de interes public din Argeș-Muscel. În prezent se pregătește pentru editare (suport hârtie).

Cel de-al doilea volum, **D-K**, este elaborat prin intermediul bibliotecii pe care o conducem, din 2001, continuând activitatea realizată anterior de Veronica Balmuș, Mariana Sârbu și Doru Gabriel Stan. Existăm, ca entitate distinctă, din 1962. Săptămânal, sala principală de lectură găzduiește reuniunea interactivă a membrilor *Clubului Enciclopediștilor din Argeș-Muscel*, precum și a *Colegiului redacțional*, format din autori cu experiență, dar și din tineri cercetători, aparținând mai multor sfere de investigație. Au la dispoziție, alături de utilizatorii obișnuiți, un portofoliu reprezentativ, constituit din aproape 250 000 unități de bibliotecă.

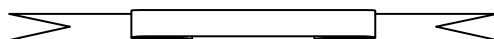
În același timp, cu acceptul rectoratului, Biblioteca Universității din Pitești mijlocește extinderea continuă a documentării în celelalte centre de învățământ superior din țară, ori în domenii conexe, acolo unde lucrează valoroși argeșeni și musceleni, îndrituiți să fie consemnați în enciclopedie. Totodată, urmărim să implementăm servicii dinamice, plurivalente, de certă calitate prin mai mulți redactori, informaticieni, tehnoredactori, operatori, proveniți din rândurile celor ce lucrează nemijlocit în bibliotecă, ale căror nume se regăsesc în *casetele tehnice* ale lucrării.

Pentru început, accesând <http://biblioteca.upit.ro> vă oferim spre analiză, din acest amplu dicționar, împreună cu elementele introductive, litera **D**, având sute de enunțuri, compartimentate conform criteriilor stabilite. Sunt în stadiu avansat de pregătire literele **E-K**, integrate **Volumului II**, pe care le vom prezenta ulterior.

Sugestiile, opiniile, comentariile, informațiile dumneavoastră vor fi receptate cu deosebit interes, pe adresa de e-mail: biblioteca@upit.ro. Se poate folosi, de asemenea, sistemul poștal clasic: Biblioteca Universității din Pitești, str. Târgu din Vale, Nr. 1, 110040, Județul Argeș. În ambele cazuri se va răspunde cu promptitudine.

Asigurăm pe toți cei implicați în elaborarea sau lecturarea *Enciclopediei Argeșului și Muscelului* de respectul și grațitudinea noastră.

Pitești, 20 iulie 2010

SPIRITUL ENCICLOPEDISMULUI ȘI ARGEȘUL

Elaborarea *Volumului II (D-K)*, din *Enciclopedia Argeșului și Muscelului*, îmi conferă posibilitatea de a completa, cu noi considerații, *tema introductivă*, prezentată la *Volumul I (A-C)*, extinzând, astfel, cadrul informal adresat cititorilor noștri.

Realizarea unei ample lucrări de factură enciclopedică este, așadar, pentru autorii implicați într-un asemenea proiect, o adevărată *piatră unghiulară* a experienței lor editoriale. Ca principiu, modalitatea tratării unitare a domeniilor tematice a apărut relativ târziu, comparativ, cu sfera de cuprindere *segmentială* a descripțiilor clasice.

Din acest punct de vedere, principii inedite a dezvoltat *Școala enciclopedică franceză*, structurată în cea de-a doua jumătate a secolului XVIII, concomitent cu evoluția doctrinei *luministe*. Inițiatorul demersului privind elaborarea unui *dicționar polivalent*, de mari proporții, reprezentativ pentru cultura universală a timpului, este renumitul filosof, scriitor și estetician, născut în orașul Langres, Denis Diderot (1713-1784), cu studii la Universitatea din Paris, autor al unei vaste literaturi, din care se detașează titlurile: *Cugetări asupra interpretării naturii* (1753); *Călugărița* (1760), *Nepotul lui Rameau* (1772), *Jacques fatalistul* (1773); *Saloanele* (1781).

Printre colaboratorii săi, suficient de convingători în sensul spiritualității dialectice, se regăsesc importanți *corifei* europeni: matematicianul filosof Jean le Rond D'Alembert (1717-1783), care a elaborat *Discursul preliminar*, dar și un cuprinzător *Tratat de dinamică*; legistul fundamentalist Charles de Secondat, Baron de Montesquieu (1689-1755); gânditorul analist Paul Henri Dietrich, Baron D'Holbach (1723-1789); numeroase alte personalități continentale.

Denumită *Enciclopedie sau dicționar rațional al științelor, artelor și meșteșugurilor*, uzual, *Enciclopedia franceză*, lucrarea a fost elaborată și editată în perioada 1751-1780, având 35 de volume. Considerată *monument* al gândirii moderne, opozantă sensurilor medievisticii ignorante, *Enciclopedia franceză* demonstrează oportunitatea interferenței științelor cu viața socială și civică a

națiunilor, relevă modalitatea pragmatică de a analiza, prin sinteze comparatiste, evoluția umanității, surprinde acțiunile novatoare ale etapei amintite, direcționează perspectiva.

Arhetipul enciclopedic francez s-a extins, treptat, în toate statele occidentale, ulterior și pe alte coordonate geografice. Așa, de exemplu, importanță majoră prezintă *Enciclopedia americană*, apărută la mijlocul secolului al XIX-lea, dar și cele din Germania, Rusia, Marea Britanie. Acum, majoritatea covârșitoare a comunităților importante ale *Mapamondului* oferă cititorilor, inclusiv prin modalități *virtuale*, un relevant *conglomerat* de informații, având nuanță generalizatoare. Cu deosebire, în perioada interbelică s-au nuanțat, editorial, lucrările de mari proporții, acceptându-se apariția acestora pe domenii, pe litere sau alfabetic, indiferent de explicitarea enunțurilor. Aspectul denotă un relevant *dinamism* al multitudinii realizărilor umane, prevalând domeniile productive, unde lectorii pot găsi, într-un spațiu cât mai condensat, ori informații *globale*, ori detalii despre anumite domenii existențialiste.

Referindu-ne strict la portofoliul Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeș, considerat unul dintre fondurile reprezentative ale României contemporane, acesta listează numeroase titluri de enciclopedii tradiționale sau contemporane, așa cum sunt: *The Encyclopedia Britanica, I-XXIX*, London, 1929; *Encyclopedie Française, I-XVII*, Editura Larousse, Paris, 1937; *The Encyclopedia Americana, I-XXX*, New York, 1976; *Encyclopedia Universalis, I-XXX*, Paris, 1993; *Enciclopedia americanilor*, București, 2003; *Larousse: enciclopedia popoarelor: Africa, America, Asia și Oceania*, București, 2006; *Encyclopedia Judaica, I-XXII*, Detroit, 2007. Lucrări asemănătoare se găsesc, de asemenea, în Biblioteca Universității din Pitești, în bibliotecile municipale și orașenești, ale muzeelor sau altor instituții publice, ori în colecțiile unor cunoscuți intelectuali din Argeș-Muscel. Bunăoară, din portofoliul Bibliotecii Universității din Pitești, pe lângă titluri deja întâlnite, se detașează: *Encyclopédie française, I-XVII*, Paris, 1936-1939; *The Penguin Encyclopedia*, Baltimore, 1965; *Encyclopédie générale Larousse: En 3 volumes*, Paris, 1967; *Encyclopedia Universalis*, Paris, 1990; *The New Encyclopedia Britannica*, London, 1995; *The Wordsworth Encyclopedia, I-V*, Hertfordshire, 1995; *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului, I-VII*, București, 1999-2004; *Encyclopaedia of Modern Techniques of Teaching, 1-8*, New Delhi, 2007, *Enciclopedia concisă Britannica*, București, 2009, precum și *Petit Larousse illustré: Dictionnaire encyclopédique pour tous librairie*, Paris, 1980; *Dictionnaire bibliographique des auteurs: Des tous les temps et des tous les pays, I-IV*, Paris, 1983; *Dicționar enciclopedic: 98.000 de definiții*, Chișinău, 2002; *Dictionary of Education*, New Delhi, 2005.

În ceea ce privește preocupările autohtone, un semnal autentic îl oferă inițiativele editoriale enciclopedice ale profesorului bănățean Constantin Diaconovici Loga (Caransebeș, 1 noiembrie 1770 – Buda, 12 noiembrie 1850). Apoi, la 7 februarie 1895, conducerea *Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (Astra)*, cu sediul la Sibiu, hotărăște elaborarea și publicarea *Enciclopediei române*, coordonator, Corneliu Diaconovich (1859-1923), prim-secretar al acestui for. Cartea apare în trei volume (1898-1904), fiind realizată prin „conlucrarea reprezentanților literari ai tuturor țărilor și ținuturilor locuite de români”. Precizăm faptul că autorul, Corneliu Diaconovich, era un cunoscător avizat al enciclopedismului occidental, editând la Budapesta și Viena, apoi la Sibiu, periodicul *Rumänische Revue* (iulie 1885-decembrie 1904). Peste 25 de ani, în 1929, Lucian Predescu, născut la Iași în 1907, termina, la Cluj, *Enciclopedia Cugetarea. Material românesc, oameni și fapte*, tipărită în Capitală la 1940. De asemenea, în 1938-1943 se editează, la București, *Enciclopedia României*, patru volume, coordonator fiind sociologul, filosoful și esteticianul Dimitrie Gusti (1880-1955).

După cel de Al Doilea Război Mondial (1939-1945), s-au elaborat mai multe enciclopedii autohtone pentru diverse domenii, importantă fiind, printre altele, *Enciclopedia istoriografiei românești*, București, 1978, coordonator, academician Ștefan Ștefănescu. De asemenea, un succes incontestabil îl obține *Enciclopedia muzicii românești*, elaborată de Viorel Cosma, tipărită la București în mai multe volume, începând cu 2005. Toate aceste lucrări, de anvergură națională, fac relevante precizări privind spațialitatea Argeș-Muscel.

Ca succesiune valorică, *enciclopediile* au fost urmate de *dicționare* tematice, direcționând o tratare asemănătoare. Noile tomuri prezintă, constant, segmente *disparate* de activitate ori informații *pluraliste*, referitoare, cu deosebire, la persoane.

Modelul concludent universalist îl reprezintă, fără îndoială, inițiativa francezului Pierre Larousse (1817-1875), cunoscut și apreciat pentru *colecțiile lexicografice* care îi poartă numele. În 1852, acesta fonda, la Paris, *Casa de Editură Larousse*, anunțând prioritatea tipăririi lucrărilor enciclopedice. Primul succes de răsunet mondial rămâne *Marele dicționar universal al secolului al XIX-lea*, apărut în 17 volume (1865-1876).

În ceea ce privește dicționarele externe *Larousse*, acestea au devenit, cu timpul, o practică editorială frecventă. Interesant este, din punctul nostru de vedere, faptul că, într-o variantă apărută în Franța, la Paris (1925), coordonată de Claude Auge, intitulată *Dictionnaires encyclopédiques généraux*, având, în prima parte, 1 114 pagini care explică, sintetic, cuvinte sau expresii ale limbii

franceze, iar următoarele, până la 1 762 pagini, făcând referiri la personalități și *geografii*, este amintită (p. 1609) așezarea: „*Pitesei ou Pitesti, v. de Roumanie, Valachie, sur l'Argesu: 20 000 h*”. Volumul din 1925 prezintă România interbelică în 30 de rânduri, pe o coloană, la pagina 1 649, reproducându-se și stema statului. Asemenea consemnări fac, selectiv, aproape toate dicționarele enciclopedice universale, cu deosebire cele contemporane.

Astfel, *Meyers Neus Lexikon*, editat în Germania, Leipzig, 1974, aprecia: „*Municipiul Pitesti este capitala județului Argeș din Sudul României (Muntenia). Are dezvoltată industria chimică, industria lemnului, industria textilă, industria constructoare de autoturisme, industria motoarelor electrice. Nod de cale ferată. Important centru cultural și urbanistic.*”

Comparativ cu primele serii *Larousse*, dicționarele românești cu tentă enciclopedică sunt ulterioare. Dintre acestea, se detașează: *Dicționarul topografic și statistic al României* (1872), de Dumitru Frunzescu; *Marele dicționar geografic* (1898-1902), de George Ioan Lahovari, Constantin I. Brătianu și Grigore Tocilescu (cinci volume, peste 4 000 de pagini), având ca suport dicționarele geografice parțiale pentru județe; *Dicționarul de Istorie Veche a Romaniei* (1976). Există, de asemenea, mai multe tomuri complexe, așa cum este *Dicționarul enciclopedic*, tipărit la București în: 1962 (*Volumul I, A-C*); 1964 (*Volumul II, D-J*); 1965 (*Volumul III, K-P*); 1966 (*Volumul IV, Q-Z*). Toate înscriu alfabetic: nume, localități, cuvinte, instituții, zona Argeș-Muscel regăsindu-se constant.

În 1972, Editura Enciclopedică Română a oferit cititorilor primul *Mic dicționar enciclopedic*, având 1 736 de pagini, compus, după modelul *Dicționarului general Larousse* (1925), din două compartimente: glosar, respectiv, persoane, așezări, publicații, foruri politice și administrative, în total, 77 000 de enunțuri, la care se adaugă alocuțiuni și expresii celebre, plasate, tipografic, între cele două secțiuni amintite.

Preocupările din acest domeniu s-au multiplicat, prioritar, în ultimele decenii. O realizare importantă este reeditarea actualizată a *Dicționarului enciclopedic român*, amintit mai sus. Noua formă are șapte volume, păstrează metoda *amalgamării* enunțurilor și a apărut, succesiv, pe litere, în: 1993 (*A-C*), 1996 (*D-G*), 1999 (*H-K*), 2001 (*L-N*), 2004 (*O-Q*), 2006 (*R-Ș*), 2009 (*T-Z*). S-a extins, totodată, practica elaborării de lucrări asemănătoare cu caracter zonal, referitoare, mai ales, la personalitățile din diferite sectoare, sugerând inclusiv scopuri comerciale, realizate atât în manieră *clasică*, cât și prin sistemul internet.

Deosebit de utile sunt culegerile bibliografice, care listează asemenea titluri, așa cum este *Bibliografia românească veche*, patru volume (1903-1944), autori Ioan Bianu, Nerva Hodoș, Dan Simonescu.

Evidențiem, prevalent, scrierile aferente spațiului geo-istoric Argeș-Muscel și demersurile aparținând tradiționalității. Asemenea volume, cu conținut diversificat, ilustrează, prin raportare la nivelul informațiilor cunoscute: aspecte istorice, geografice, lingvistice, economice sau demografice; rolul unor personalități originare din această parte a României, alte detalii valoroase. Printre autoritățile în materie, care au analizat asemenea realități, nominalizăm: Nicolae Iorga, George Ioan Lahovari, Constantin Giurescu, Aurelian Sacerdoțeanu, Constantin Alessandru, Ioan Răuțescu, Gheorghe Pârnuță, Augustin Z.N. Pop, Nicolae Leonăchescu, Florian Tucă, Dan Zamfirescu și alții.

La rândul lor, autori locali precum: Dumitru Udrescu (*Glosar regional*), Ion M. Dinu (*Dascăli argeșeni*), Silvestru Voinescu (*Academicieni*), Spiridon Cristocea (*Istorici*), Sevastian Tudor (*Oameni politici și de cultură*), Vasile Novac (*Generali*), Grigore Constantinescu (*Argeș. Dicționar etnocultural*), Jean Dumitrașcu (*Parlamentari*), Marian Stoica (*Scriitori*), Petre Popa (*Universitari*), Ilie Barangă (*Ziariști*), Zicu Ionescu și Remus Petre Cîrstea (*Martiri*), Silvia Popescu, Marin Drăgușin, Silvie Buburuzan (*Tărâmul tăcerii*) Alexandru Căpățână, Gheorghe Barbu (*Domenii tehnice*), Constantin Cârstoiu, Teodor Mavrodin, Nicolae Rizescu, Dumitru Căpitanu, Octavian Mihail Sachelarie, Paul Dicu, Constantin Florea, Dumitru Baciuc, Flaminu Mârtzu, Ștefan Trâmbaciu, Nicolae Moiescu, Valeriu Marinescu, Ion Băcanu, Vili Firoiu, Ion Cruceană, Ion Boalcă, Nadia Ciochină (*Oamenii cetății*) și mulți alții au abordat, predilect, segmente tematice. Continuă asemenea demersuri intelectuali argeșeni ai *noului val*, formați, mai ales, la Facultatea de Științe Socio-Umane a Universității din Pitești, specializarea *Istorie*, înființată în 1997.

Lipsește, în mare măsură, scrierile despre constructori, arhitecți, economiști, medici, juriști, specialiști din științele agricole și tehnice, remarcați, cu deosebire, în etapa postbelică. Semnatarii paginilor propuse acum cititorilor abordează și asemenea domenii.

Devine oportună, așadar, realizarea *Enciclopediei Argeșului și Muscelului*, inițiativă finalizată, cu succes, în mai multe județe sau municipii ale țării. Descrierile următoare direcționează, în premieră pentru Argeș-Muscel, un atare deziderat, având ca reper principal semnificația distinctă a acestor locuri, integrate evoluției generale a statalității autohtone și

continentale. Pentru mine, ca istoric, elaborarea lucrării aduse în discuție a devenit o permanentă *stare de spirit*. Motivațiile sunt multiple. Bunăoară, primele impresii asupra acestui areal mi s-au conturat încă de pe băncile Școlii Primare Bocșa, comuna Măciuca, județul Vâlcea, când am reușit să descifrez explicația la fotografia din *Abecedar*, cu înfățișarea Bisericii Mănăstirii Curtea de Argeș. Tot atunci s-au întipărit în memorie legendele referitoare la Negru Vodă, Posada, Meșterul Manole. Ulterior, cunoștințele vor sistematiza prin vizite documentare, studii de specialitate, activități didactice și publice.

*

* *

Actualul județ Argeș, denumire apropiată legendarului hidronim *Ordessos/Argesis*, are, prin unirea cu zona Muscel, pe baza **Legii** din 6 septembrie 1950, peste 6 800 km², ceea ce reprezintă, aproximativ, 2,9% din suprafața de astăzi a României. Reședința oficială este municipiul Pitești, atestat printr-un document (20 mai 1388), care poartă *pecetea* lui Mircea cel Bătrân (1386-1418). La Curtea de Argeș și Câmpulung, foste reședințe domnești, se află importante necropole voievodale și regale. După 1 ianuarie 2007, face parte din **Euroregiunea Sud (Muntenia)**, cu sediul la Călărași. Prima referire la județul Argeș datează, se pare, de la 12 august 1437. Consemnarea, reprodusă în *Documenta Romaniae Historica*, B, Țara Rpmânească, Volumul I (pagina 50), amintește de „*Lanjești din Arghis*”.

Din punct de vedere geografic, înălțimile munților Făgăraș, din Carpații Meridionali, unesc Argeșul, la nord, cu județele Sibiu și Brașov; crestele semețe ale Masivului Leaota, dealurile din Podișul Getic și o parte din Câmpia Română constituie *puntea* de est cu județul Dâmbovița; Câmpia Găvanu-Burdea îl mărginește, la sud și sud-est, cu județele Teleorman și Olt; *cumpăna de ape*, dintre râurile Argeș și Olt, îi conferă vecinătatea, spre vest, cu județele Vâlcea și Olt. Relieful, *asemănător unui uriaș amfiteatru*, se *descifrează*, predilect, de la nord spre sud, de la Vârful Moldoveanul (2 543 m), până la șesurile aluvionare. Ținuturile *piemontane* ocupă mai mult de jumătate din teritorialitatea mai sus amintită. Pe văile *săpate* de ape în munți și dealuri, pe frumoasele plaiuri și muscele, de-a lungul drumurilor și șoselelor, precum și în plină câmpie, s-au constituit, de timpuriu, trainice așezări umane.

Viața materială și spirituală din Argeș-Muscel a *urcat*, prin secole și milenii, odată cu evoluția neîntreruptă a celorlalte *pământuri* tradiționale. Nu este *zidire* mai veche sau mai nouă, din

acest areal, care să nu amintească personalitatea poporului român, strădaniile sale pentru independență, unitate, progres, civilizație. Aici a fost *Țara Ctitoriei*, leagănul formării statului feudal primordial, numit frecvent *Muntenia* sau *Valahia*, aici s-au aflat primele reședințe princiare, de la Curtea de Argeș și Câmpulung, de aici s-a emis prima stemă a Basarabilor, simbolizând începuturile domniei dinastice și întinderea stăpânirii sale, în veacul al XIV-lea, peste toată *geografia neatârnată*, inclusiv la nordul Gurilor Dunării.

Eforturile pentru menținerea structurilor noastre medievale s-au *centrat*, deseori, pe aceste locuri. Astfel, la 12 noiembrie 1330, voievodul Argeșului, Basarab I *Întemeietorul* (c. 1310-1352), a obținut victoria *emblematică* de la Posada, din *pripoarele* Perișanilor, despre care va aminti inclusiv cronicarul Martin Strykowski din Polonia: „*Regele ungar Carol, ridicând război năprasnic asupra domnului muntean Basarab, fu bătut cu desăvârșire ... astfel încât cu puțini ai săi abia a scăpat cu fuga*”. Apoi, la 10 octombrie 1394, oastea condusă de voievodul Mircea cel Bătrân (1386-1418) s-a confruntat cu armatele legendarului sultan Baiazid (1389-1402), prima dată obținând la Rovine, undeva, pe *Câmpia de la sud de Pitești*, după cum opinează mulți analiști ai perioadei, un succes răsunător: „*A fost război mare, notează, în 1620, călugărul erudit Mihail Moxa, cât se întuneca văzduhul de mulțimea săgeților ... și mai pierdu Baiazid oastea lui cu totul*”.

În documente din secolul al XVI-lea s-au consemnat aspecte importante referitoare la rolul zonei Argeș-Muscel în vremea domnului Neagoe Basarab (1512-1521), cel care ne-a lăsat, printre altele, Biserica Episcopală de la Curtea de Argeș, aureolată cu *Balada Meșterului Manole*, precum și celebrele texte *filosofale* reunite sub genericul *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodarie*. Apoi, pe timpul voievodului Radu de la Afumați (1522 ~ 1525), una dintre cele 19 lupte ale sale cu turcii a fost purtată la Rucăr, pe drumul spre Brașov (1522). Deosebite sunt faptele primului *unificator* al Țărilor Române, Mihai Viteazul (1593-1601), petrecute, în 1595, la Stoenеști, între Câmpulung și Târgoviște, iar ulterior, 25 noiembrie 1600, lângă vechea reședință de la Curtea de Argeș, unde a angajat ultima sa inițiativă militară la sud de Carpați. Nu peste multă vreme, domnul Matei Basarab (1632-1654) a instalat, la reședința din Câmpulung, o tiparniță. Legături statornice au menținut, cu oamenii acestor locuri, totodată, voievozii Vlad Călugărul (1481 ~ 1495), Constantin Șerban (1654-1658), Șerban Cantacuzino (1679-1688), Constantin Brâncoveanu (1688-1714), dar și unii domni fanarioți (1716-1821), ale căror *legiuiri* și *coduri* vor direcționa administrația noastră premodernă.

Cartea Argeșului înscrie importante și semnificative concepte sau momente din timpul

evenimentelor naționale de la 1821, 1848, 1859, 1877, 1918. Bunăoară, Tudor Vladimirescu, inițiatorul Revoluției de la 1821, care servise, temporar, în administrația Muscelului, a cuprins orașul Pitești, ca punct strategic nordic al eventualei rezistențe, în planurile mișcării revoluționare, elaborate cu acordul unor patrioți argeșeni. Precipitarea evenimentelor nu a permis, însă, aplicarea celor preconizate; din contră, *oșteanul din Vladimiri* devenea *captiv* al aliaților săi, *liderii* Eteriei elene, în tabăra stabilită la Golești, *plătind*, la 27 mai 1821, cu viața, undeva lângă Târgoviște, îndrăzneala de a ridica doleanțele neamului de jos la valoarea cerințelor cardinale europene. Mulți panduri s-au stabilit, apoi, în sate din Subcarpații Argeșului (Stroești, Mălureni etc.).

În perioada 1832-1864, județele Argeș și Muscel au fost conduse de *ocârmuitori*, înlocuiți, prin *Legea administrației*, de la 1 aprilie 1864, cu prefecti. Conform *Regulamentului Organic*, aplicat în perioada 1831-1858, județul Argeș avea *plaiurile* Aref și Loviștea, precum și șase plase: Argeș, Gălăești, Oltul de Jos, Pitești, Topolog, Vâlsan. Structură asemănătoare întâlnim și în județul Muscel.

Argeșenii și muscelenii s-au implicat activ în *Revoluția de la 1848*, remarcându-se mai multe personalități originare din acest areal, precum: Ion C. Brătianu, Dumitru C. Brătianu, Ștefan C. Golescu, Nicolae C. Golescu, Radu C. Golescu, Alexandru C. Golescu (Albu), Alexandru G. Golescu (Negru), Constantin D. Aricescu, Ion D. Negulici, Carol Davila, Nicolae Kretzulescu. De menționat faptul că, în majoritatea lor, membrii Guvernului Provizoriu de la 1848 proveneau din asemenea locuri, iar la Rucăr s-a retras, pentru scurt timp, *forul executiv* amintit, într-un moment al dezorientării conducătorilor revoluției.

În vederea realizării unirii Principatelor Române, respectând cele prevăzute de *Articolul 5* din *Înaltul Împărătesc Firman*, elaborat de Cancelaria Otomană, referitor la alegerile pentru *Adunarea Ad-hoc* a Munteniei, argeșenii au optat, să-i reprezinte, ca deputați, prin voința exprimată, la 17 septembrie 1857, pentru: Scarlat Turnavitu, Dumitru C. Brătianu, Ion C. Brătianu, Tudosie Murgescu, iar muscelenii i-au preferat pe Ștefan Golescu, Alexandru G. Golescu (Negru), Constantin D. Aricescu, Ion Tică. Printre cei care l-au întâmpinat pe domnul Unirii, Alexandru Ioan Cuza, la București (7 februarie 1859), s-au aflat, împreună cu alți oficiali, piteștenii Nicolae Coculescu și Eftimie Nicolau. Peste câteva luni, în iunie 1859, principele a vizitat reședința Argeșului, iar doamna Elena Cuza va sosi aici în ziua de 3 octombrie 1863.

Pe durata *Războiului de independență* (1877-1878), cei mai mulți argeșeni și musceleni mobilizați au făcut parte din Regimentul 4 Dorobanți, Regimentul 2 Călărași, Batalionul 4 Vânători

Muscel. Pentru început, *dorobanții* au apărat linia Dunării, apoi, prin **Ordinul Cartierului General**, vor participa la luptele cu turcii de la Capitova, Rahova și Vidin, iar unitățile militare ale *călărașilor* s-au aflat în grupul celor ce au cucerit Rahova, Haltagi, Desa, Tatar, Mahala, Smârdan și Inova. *Vânătorii*, având comandamentul la Calafat, vor prelua (25 noiembrie 1878), după finalizarea ostilităților și obținerea succesului scontat, controlul asupra orașului Constanța, contribuind nemijlocit la instituirea administrației românești pe teritoriul Dobrogei în etapa dintre Tratatul de pace de la San Stefano (19 februarie 1878) și Berlin (13 iulie 1878). Înaintea festivităților de la București (8/20 octombrie 1878), Guvernul României, împreună cu viitorul rege Carol I, concentrează oștirea în *triunghiul strategic* Pitești-Câmpulung-Târgoviște, ceea ce relevă importanța acordată arealului Argeș-Muscel în finalul conflictului ruso-turc din 1877-1878.

Martirii Independenței, originari din județele invocate, sunt consemnați, după 1984, în originala operă comemorativă **Argeș. Cartea eroilor**, *bibliofilie* unicat în România, fiind înscrși, totodată, pe monumentele existente în toate localitățile din această parte a țării, împreună cu cei căzuți la datorie în 1913, 1916-1918, 1941-1945.

Argeșul și Muscelul s-au racordat eforturilor naționale din Primul Război Mondial, evenimentul favorizând Marea Unire a tuturor românilor de la 1918. Militarii din Pitești se găseau, la 21 august 1916, în zona operațiunilor transilvănene, care ne-au fost, însă, defavorabile. Spre sfârșitul lunii noiembrie 1916, au ajuns, prin Pasul Buzău, în Moldova, participând, între 22 iulie – 1 august 1917, la obținerea victoriei de la Mărăști contra *Centralilor*. De remarcat faptul că Regimentul 4 Argeș, staționat pentru o vreme în Iași, a trecut Prutul, la 24 februarie 1918, asigurând ordinea pe timpul dezbaterii **Hotărârii Unirii** Basarabiei cu statul român, adoptată în ziua de 27 martie 1918, cantonând, apoi, la Huși. S-a reîntors în Pitești spre finalul anului 1918.

Motive speciale determină Guvernul României să consolideze, însă, suportul militar autohton din Basarabia, unită cu *Patria Mamă*, context în care Regimentul 4 Argeș a plecat din București (25 februarie 1920), fiind păstrat dincolo de Prut până la 15 septembrie 1922. Peste exact o lună, regele Ferdinand s-a încoronat la Alba Iulia devenind, astfel, primul monarh al României Mari. Traectorii distincte și glorioase au avut, de asemenea, unitățile militare din Muscel, regăsite, în 1916, inclusiv pe *Frontul Dobrogean* ori la Mateiaș.

Implicarea țării noastre în cel de Al Doilea Război Mondial, din cauza unui climat internațional suficient de complicat, readuce Argeșul în prim-planul temporalității respective. Originar din Pitești, mareșalul Ioan/Ion Antonescu (1882-1946) a motivat participarea la această

conflagrație, începând cu 22 iunie 1941, prin obligația istorică a reintegrării Basarabiei, Bucovinei de Nord și a Ținutului Herța în teritoriul național. Reliefăm aspectul că, după *Notele ultimative* ale Guvernului Uniunii Sovietice, din iunie 1940, mai multe familii de români, din provinciile amintite, s-au refugiat în Argeș-Muscel, găsind aici adăpost și locuri de muncă onorabile. Reorientarea politicii externe a României, în august 1944, a determinat participarea multor argeșeni și musceleni pe *Frontul de Vest*, până în Slovacia, reeditându-se, în mare măsură, tragediile umane din *etapa estică* a războiului. Trupe sovietice rămân în baze militare apropiate orașelor Pitești, Câmpulung, Curtea de Argeș, până în 1958. Evenimentele anilor 1941-1945 au mărit contribuția de sânge a cetățenilor din Argeș-Muscel pe *Altarul sacrificiului suprem*, numele celor deveniți eroi întâlnindu-le, acum, în *Cartea de onoare* a recunoștinței perpetue.

Încă din debutul exprimării regimului comunist postbelic, în zona nordică a Argeșului și Muscelului s-au organizat diverse grupări opozante, cele mai active fiind conduse de Gheorghe Arsenescu și Toma Arnăuțoiu (ofițeri), denumite *Haiducii Muscelului*, anihilate de Securitatea Statului în deceniul șase al secolului al XX-lea. Mulți dintre membri și susținătorii acestora au fost judecați, condamnați la moarte și executați în Închisoarea Jilava. Totodată, în reședința Argeșului a existat celebra *temniță a drasticei detenții*, unde s-au folosit inumane *tehnici de reeducare a deținuților*, care au generat sintagma *Experimentul Pitești*, de tristă amintire pentru istoria acestor locuri. În așezările sudice, opoziția anticomunistă a vizat, prioritar, contracararea *colectivizării* agriculturii.

Sistemele politic și economic din perioada decembrie 1947 (abolirea monarhiei și instaurarea Republicii Populare Române) – decembrie 1989 (Revoluția Antitotalitară), au conferit zonei Argeș-Muscel o anumită identitate contradictorie, în sensul anulării, de exemplu, a *pluripartidismului* organizațional local, prin impunerea *exclusivismului* piramidei comuniste, fenomen suprapus, însă, intensiv, redimensionării favorabile a structurilor urbane, industrializării, constituirii fermelor agricole, eradicării analfabetismului, menținerii echilibrului religios.

Ideile promovate, în etapa interbelică, de liderii naționali, originari din această parte a României, liberalii Ion I.C. Brătianu (1864-1927), Vintilă I.C. Brătianu (1867-1930), țărăniștii Armand Călinescu (1893-1939) și Ion Mihalache (1882-1965), ori de alți militanți politici apropiați acestora, au fost total repudiate după 1947. Concomitent, *parlamentarismul* de stânga l-a propulsat în arena vieții politice naționale și internaționale pe savantul endocrinolog Constantin I. Parhon (1874-1969), născut la Câmpulung, Muscel, primul președinte al Prezidiului Marii Adunări

Naționale (1947-1952), și pe Nicolae Ceaușescu (1818-1989), deputat de Pitești în supremul for legislativ al țării, vreme de 17 ani (1952-1969), primul președinte al statului (1974-1989).

Până în 1990, Argeșul a fost, timp îndelungat, a *patra putere* industrială *etatistă* a României postbelice, deținând, decenii succesive, *monopolul* național al fabricației de autoturisme, primordialitatea celei mai mari Platforme Petrochimice din țară, prevalența anumitor ramuri prelucrătoare ori din domeniile energiei electrice și nucleare, a pomiculturii, viticulturii, construcției de școli, spitale, apartamente, mari complexe comerciale. Ca urmare, cu deosebire după 1956, semnificativ, zeci de delegații străine, de pe toate continentele, au vizitat municipiul Pitești, considerat un *arhetip* al aplicării *Doctrinei dezvoltării socialiste multilaterale*. La 22 decembrie 1989, principalele instituții publice din această parte a României erau ocupate, totuși, *fără violență*, de contestatarii vechiului regim.

După 1990, argeșenii și muscelenii s-au readaptat, într-un timp relativ scurt, la principiile inițiativei individuale, liberalizării prețurilor, concurenței de piață, sistemului financiar actual, privatizării, conceptelor continentalizării. Comparativ cu alte județe, preocupările sociale au rămas, timp de 15 ani, în general, plurivalente. Ca dovadă, restructurarea întreprinderilor nu a generat o rată exagerată a șomajului, quantumul investițiilor străine s-a exprimat constant, iar ritmul constructiv a fost evident. Municipiul Pitești are tendința reală de a deveni o importantă *placă turnată* a activităților bancare și comerciale interne și internaționale. Aici se edifică unul dintre cele mai mari *campus*-uri universitare de stat, orașul se transformă, în fiecare primăvară, începând din 1978, într-o *capitală a lalelelor*, iar turismul este puternic promovat. De asemenea, viața politică exprimă diverse variante. Cele mai multe instituții cultural-ecclesiastice dezvoltă proiecte valoroase. Totuși, efectele crizei mondiale din 2008-2010 se regăsesc, vizibil, în Argeș-Muscel: demolări masive pe platformele industriale *Pitești-Nord*, Câmpulung, Curtea de Argeș; diminuarea ritmului de producție; scăderea veniturilor; falimentul unor firme mici și mijlocii; reducerea cheltuielilor bugetare. Apartenența României la *NATO* (2004) și la Uniunea Europeană (2007) favorizează depășirea efectelor crizei amintite inclusiv în această parte a țării.

Pentru argeșeni, una dintre personalitățile reprezentative ale ultimilor ani a fost social-democratul Nicolae Văcăroiu, parlamentar de Argeș încă de la sfârșitul secolului anterior, șef al executivului în perioada 1996-2000, președinte al Senatului mai multe legislaturi, președinte interimar al României (20 aprilie – 23 mai 2007). Este integrat, prin domiciliu, noului oraș Ștefănești. Totodată, s-au evidențiat importante nume ce aparțin, ca origine, acestei geografii

spirituale, pe care le vom prezenta în paginile următoare.

*
* *

Enciclopedia Argeșului și Muscelului dorim să fie, pe cât posibil, o relevantă *Carte de identitate* pentru locurile și oamenii din acest areal, suprapusă, concludiv, specificității românești. Prin urmare, integrându-se lucrărilor de factură asemănătoare, face trimiteri, alfabetic la: persoane remarcate de-a lungul timpurilor, originare din Argeș-Muscel, stabilite definitiv aici, sau cu activitate relevantă, câteva decenii, în spațiul enunțat; familii renumite; localități; instituții publice; asociații; mijloace *media*; toponime specifice zonei; hidronime; oronime; inițiative comunitare; locuri istorice, glosar selectiv.

Ideea oportunității elaborării ***Enciclopediei Argeșului și Muscelului*** s-a conturat încă din primăvara anului 2003. Dar, așa cum spunea *retorul* clasic Lucius Annaeus Seneca (55 a.Chr. ~ 41 p.Chr.), deseori „*ceea ce rațiunea nu izbutește, izbutește adesea vremea*”. Primii care au subscris conceptului expus, în 2003, de semnatarul acestor rânduri, au fost statornicii noștri colaboratori la scrierea volumelor: ***Pitești. Ghid de oraș*** (1985); ***Pitești. Pagini de istorie*** (1986); ***Istoria municipiului Pitești*** (1988); ***Pitești. Tradiție și contemporaneitate*** (2008). Aceste titluri sunt întâlnite în bibliografiile tematice alături de: ***Municipiul Pitești pe noi coordonate*** (1969); ***Pitești. Memento*** (1983, 2008); ***Plaiuri argeșene*** (1984); ***Pitești. Microalbum*** (1988). Este vorba de juristul Silvestru Voinescu (1935-2005), director emblematic al Bibliotecii Județene Argeș (1964-2004), și de profesorul Paul Dicu (1926-2008), multă vreme secretar al Societății de Științe Istorice, Filiala Pitești. S-au raliat, imediat ori pe parcurs, toți cei înscriși în *casetele tehnice*: redactori responsabili, redactori de specialitate, documentariști, tehnoredactori, *procesatori*, alți furnizori de informații.

Documentele primare, respectiv, ***Criteriile orientative de înscriere*** a persoanelor în ***Enciclopedie***, precum și ***Fișa de identificare***, le-am definitivat împreună cu prof.univ.dr. Radu Gava, la 26 august 2006, în laboratorul său de la ultimul etaj al Muzeului Județean Argeș, având o excelentă deschidere vizuală asupra panoramei municipiului nostru.

Pentru început, ne-am propus să prezentăm: voievozii Argeșului și Muscelului; academicienii din diferite domenii; oamenii politici și de stat importanți (șefi de stat și de guvern,

miniștri, miniștri adjuncți, conducători de departamente și de agenții guvernamentale); parlamentarii din toate etapele temporale; înalții ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române (patriarhi, mitropoliți, episcopi, egumeni) ori ai altor culte religioase, misionarii, teoreticienii, muzicologii în domeniu; prefectii de Argeș și Muscel; președinții și vicepreședinții consiliilor regionale sau județene administrative; primarii urbani, liderii locali, inclusiv cei ai altor comunități. Relevanță vor avea faptele lor perene.

Totodată s-au luat în calcul: scriitorii care sunt, cel puțin, membri ai uniunii de profil (prozatori, dramaturgi, poeți, critici literari, memorialiști, alte genuri); compozitorii și plasticienii (membri ai uniunilor din domeniu); dirijorii remarcați pe plan național, interpreții de operă și operetă, criticii și istoricii de artă; generalii, alți comandanți militari cu merite deosebite; eroii evenimentelor contemporane, căzuți în rezistența antitotalitară, opozanți ai *Experimentului Pitești*, implicați în *holocaust* ori uciși în teatrele externe de operațiuni; diplomații (ambasadori, șefi ai consulatelor, atașați, reprezentanți ai României la forurile internaționale, balcanice, continentale sau mondiale); călătorii și expediționarii originari din Argeș-Muscel.

De asemenea, am dorit să evidențiem: profesorii universitari; autorii și cercetătorii remarcați în: matematică, informatică, fizică, chimie, biologie, geografie, filosofie, sociologie, psihologie, pedagogie, tehnică și tehnologie, științe ale educației și comunicării; istoricii și cercetătorii prolifici din arhive, muzee, edituri; arhitecții și constructorii recunoscuți în breaslă; juriștii de prestigiu (teoreticieni, procurori, judecători, avocați, notari); medicii, farmaciștii, cercetătorii integrați sistemului sanitar; actorii de teatru, film, radio și televiziune, având rezonanță națională; creatorii și interpreții de muzică ușoară și folclor, analiștii fenomenului cultural, publiciștii, managerii, alte persoane implicate în spiritualitatea argeșeană și musceleană.

Un loc distinct îl ocupă marii proprietari funciari și industriașii tradiționali, oamenii de afaceri cu succese reale în actualitate; inovatorii și inventatorii de renume; inginerii de prestigiu; economiștii, comercianții, finanțiștii, bancherii, exprimând preocupări multiple și benefice; agronomii, fermierii, cercetătorii în științe agricole și silvice, astronomii, astrologii; cadrele didactice din învățământul preuniversitar, care au obținut gradul I ori titluri doctorale, sunt autori de manuale, cu preocupări de mai mare cuprindere, având cărți în edituri; ziariștii apreciați din presa scrisă și audiovizuală, comentatorii, analiștii, directorii și patronii de publicații, edituri, tipografii; sportivii de performanță și antrenorii, organizatorii de mari competiții, luându-se în calcul: titlul de campion național, locurile I, II, III la Jocurile Olimpice, Campionatele Mondiale, Europene,

Balcanice și Universitare.

După cum se poate observa, comparativ cu elaborările anterioare, criteriile noastre enciclopedice, grupate în volumele I, II, III, IV, sunt mult mai generoase. Ultimul dintre acestea (**S-Z**), va cuprinde, probabil, pe lângă articolele ordonate alfabetic, **Addenda** și **Glosar selectiv argeșean**.

Proiectul s-a lansat la 5 octombrie 2006, în Sala de Conferințe *Gheorghe Ionescu-Gion* a Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeș, director, dr. Octavian Mihail Sachelarie. Instituția *centenară* devenea atât o locație preferențială, cât și principalul suport documentar sau logistic al *enciclopediștilor*. Aspectul presupunea, însă, conlucrarea cu toate bibliotecile și muzeele din teritoriu. De atunci, în fiecare zi de luni a săptămânii, redactorii și alți furnizori de informații s-au revăzut sistemic, conlucrând cu toată onestitatea în spațiile instituției amintite pentru **Volumul I (A-C)**, ulterior, la Biblioteca Universității din Pitești, pentru **Volumul II (D-K)**.

Au răspuns invitației, pentru dezvoltarea acestui proiect, importanți oameni de cultură, autori apreciați pentru scrierile lor, cercetători din domenii convergente, manageri cu experiență, studenți, alți cetățeni. Cercul colaboratorilor, din care fac parte persoane de vârste, generații sau orientări ideologice diferite, a rămas permanent deschis, ceea ce determină să ni se alăture, pe parcurs, valoroși *confrați*. Există însă și cazuri *solitare* când, din diferite motive, s-a *declinat* opțiunea inițială. Împreună constituim o adevărată *echipă interdisciplinară*, cu numele membrilor înscrise în casele tehnice, dominată de optimism și spirit cetățenesc.

De altfel, reuniunea din 5 octombrie 2006, precizată anterior, nu a presupus *sine qua non* prezența unor oficiali din partea forurilor administrative județene sau municipale, întrucât am dorit să *inducem*, cu deosebire în acest caz, *voluntariatul și onorabilitatea civică*, promovate frecvent prin diverse îndemnuri ale structurilor Uniunii Europene, din care facem parte, așadar, după 1 ianuarie 2007.

Un prim bilanț îmbucurător s-a realizat la 8 octombrie 2007. Atunci, portofoliul cuprindea peste 1 425 de *potențiali candidați* pentru a fi înscrși în paginile **Enciclopediei Argeșului și Muscelului**. Totuși, s-a convenit continuarea documentării asupra persoanelor, extinderea tematică a lucrării, prin prezentarea localităților și a celorlalte enunțuri amintite mai sus, stabilirea unor *căi de comunicare* cu argeșeni sau musceleni aflați în străinătate, inițierea relațiilor cu cei care au preocupări asemănătoare din București și din celelalte reședințe județene. În asemenea ipostază, termenul pentru finalizarea primului volum, stabilit inițial, la doi ani s-a prelungit, prin raportare la

densitatea ori multitudinea consemnărilor. Era decisă, concomitent, înființarea *Clubului Enciclopediștilor din Argeș-Muscel*.

Pe lângă bibliografia lecturată și fondurile arhivistice naționale și particulare consultate, un loc aparte îl ocupă discuțiile purtate nemijlocit de redactorii de specialitate cu persoanele în viață. Ultimul aspect presupune atât asumarea morală a autenticității celor consemnate, cât și oferirea anumitor detalii esențiale, necesare viitorilor *enciclopediști*, ajutați de eforturile depuse prin strădaniile noastre. Conservând, așadar, inclusiv prin asemenea modalitate, esența evoluției zonei Argeș-Muscel din ultima jumătate de secol, vom menține, cu certitudine, durabilitatea seculară a tot ceea ce ne înconjoară.

Conținutul paginilor următoare se dorește realist și echilibrat, *disociat*, pe cât posibil, de conotații politice, subiectivism, influențe colaterale. Susținem, principial, concepția analistului american Charles Beard (1874-1948), care concluzionează: „*Istoricul trebuie să fie, în primul rând, un fiu al vremii sale*”. Sperăm să onorăm, cu succes, sensurile apriori nepărtinitoare, formulate prin diversitatea relatărilor, multe având un anumit grad de noutate și originalitate.

Așa, de exemplu, pentru prezentarea individuală s-a pornit de la ideea că toate numele listate sunt importante, fiind *departajate*, însă, prin ceea ce am numit *etaje informale*, implicând, ca succesiune: locul și data nașterii, iar acolo unde a fost cazul, ale decesului, înlocuite, uneori, din lipsa certitudinilor, prin secole sau decenii; profesia *titulară* și adiacentă; stabilirea în Argeș sau etapa activităților relevante din acest habitat, pentru cei proveniți din alte zone, dar care s-au identificat, cel puțin 15-20 de ani, prin realizări selective personalizate, cu arealul adus în discuție; studiile liceale și universitare, eventual doctorale sau stagii externe de specializare; etapele exprimării *productive*; selectarea a cinci elaborări reprezentative (volume, proiecte de arhitectură, construcții finalizate, roluri scenice, creații muzicale, plastice, științifice); domenii de excelență; contribuții distincte la evoluția anumitor fenomene; recunoașteri publice antume sau postume.

Generalizând asemenea criterii, s-a renunțat la prezentarea, de exemplu, a unor importanți actori de teatru (Gheorghe Leahu, Colea Răutu), care s-au aflat temporar la Pitești, ca și în cazul unor renumiți constructori, arhitecți, scriitori. Spațiile alocate în pagină au pornit, ca principiu, de la *primordialitatea* conferită voievozilor, academicienilor și creatorilor, până spre celelalte calități sau responsabilități civice. Oferim cititorilor latitudinea de a concluziona singuri asupra demersurilor întreprinse de cei prezentați în *Enciclopedie*, valorizând opțional *etajele informale* amintite mai sus.

Fiecare redactor de specialitate, înscris în *Caseta autorilor*, semnează, prin inițiale,

miniportretele și celelalte consemnări care îi aparțin, respectiv (alfabetic): Valeriu Florian **Alexiu** (V.F.A.); Tiberiu Cristian **Avrămescu** (T.C.A.); Nicolae **Badea** (N.B.); Ilie **Barangă** (I.I.B.); Ion **Băcanu** (I.S.B.); Ion **Bădescu** (I.G.B.); Ileana **Bălan** (I.A.B.); Dănuț **Bica** (D.B.); Manole **Bivol** (M.B.); Iulia **Boghirnea** (I.F.B.); Constantin **Budan** (C.D.B.); Ion **Bulacu** (I.T.B.); Constantin **Capătă** (C.C.); Constantin **Cârstoiu** (C.G.C.); Gheorghe **Chița** (G.F.C.); Iulia Elisabeta **Ciucă** (I.E.C.); Remus Petre **Cîrstea** (R.P.C.); Eugenia **Constantinescu** (E.C.); Grigore **Constantinescu** (G.C.); Spiridon **Cristocea** (S.I.C.); Aurelian **Dianu** (A.A.D.); Ion M. **Dinu** (I.M.D.); Marin **Dragomir** (M.T.D.); Dumitru **Drăguț** (D.D.); Eduard Ionuț **Fîșcă** (E.I.F.); Ion **Focșa** (I.F.); Radu **Gava** (R.G.); Dumitru **Gherăsoiu** (D.I.G.); Gheorghe **Hera** (G.H.); Elena **Heroiu** (E.H.); Dumitru **Ilie** (D.D.I.); Zicu **Ionescu** (Z.I.); Nicolae **Leonăchescu** (N.P.L.); Ariana **Lungan** (A.L.); Virgil **Martinescu** (V.M.); Teodor **Mavrodin** (T.M.); Nicolae **Mihăilescu** (N.M.); Nicolae **Moisescu** (N.I.M.); Ion Marius **Motreanu** (I.M.M.); Liviu Valentin **Motreanu** (L.V.M.); Alexandru **Mulțescu** (A.M.); Simona **Nagiț** (S.N.); Claudiu **Neagoe** (C.N.); Nicolae **Necșoiu** (N.N.); Gheorghe **Nicolescu** (G.I.N.); Vasile **Novac** (V.N.); Margareta **Onofrei** (M.M.O.); Radu **Oprea** (R.O.); Filofteia **Pally** (F.P.); Lucreția **Picui** (L.P.); Ion **Pietrăreanu** (I.D.P.); Ilie **Popa** (I.I.P.); Petre **Popa** (P.P.); Grigore **Popescu** (G.P.); Silvia **Popescu** (S.P.); Vintilă **Purnichi** (V.P.), Silviu Răzvan **Rudi** (S.R.R.); Octavian Mihail **Sachelarie** (O.M.S.); Mariana **Sârbu** (M.C.S.); Constantin **Siman** (C.S.); Marian **Stoica** (M.S.); Adrian **Șimon** (A.Ș.); Ion **Ștefan** (I.I.Ș.); Sevastian **Tudor** (S.T.); Dumitru **Văduva** (D.V.); Constantin **Vărășcanu** (C.V.); Ioana Iulica **Voicu** (I.I.V.); Silvestru **Voinescu** (S.D.V.).

Demersurile pentru elaborarea *Enciclopediei Argeșului și Muscelului* s-au interferat inițiativei Consiliului Județean Argeș, președinte, dr. Constantin Nicolescu, de a organiza, începând din 2007, *Întâlnirile de la Golești* cu personalități contemporane. Detalii furnizate *electronic* sau *clasic* au completat, iar uneori au suplinit total, datele oportune *creionării portretistice* a celor cuprinși în lucrarea de față. Informațiile curriculare sunt oferite de Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești, director, dr. Filofteia Pally, care editează, anual, volumul *Fiii Argeșului*.

După cum se va constata, în *Enciclopedie*, există un segment mai puțin abordat până acum, acela referitor la familii importante din etapele medievală, modernă și contemporană. Acceptând premisa conform căreia renumele satelor sau orașelor din Argeș-Muscel se conturează, primordial, prin eforturile locuitorilor din comunitatea respectivă, dublate de inițiativele *gospodarilor oficiali*, subscriem, totuși, la faptul că paternitatea multor înfăptuiri rezidă în *succesul familial*, regăsit uneori convingător dincolo de limitele geografice ale așezărilor aborigene.

Realitatea întâlnită ne-a determinat să luăm în calcul familii remarcate prin cel puțin trei generații, ai căror membri s-au distins de-a lungul secolelor istorice. Sociologia *neamurilor autohtone* se impune a fi extinsă și *revigorată*, cu deosebire în această febrilă etapă a *amalgamării* demografiilor continentale. Aceleași aprecieri și în cazul celor implicați în industrializare, modernizarea agriculturii, reconstrucția urbană și rurală, relansarea ortodoxismului, realizarea de activități economice și culturale în state europene, asiatice sau africane, prezența pe fronturile menținerii păcii și stabilității universale.

Sistematizarea materialelor documentare și evaluarea celor înscrise în paginile *Enciclopediei Argeșului și Muscelului*, impune publicarea lucrării, așadar, pe volume. În debutul anului 2009, s-a oferit cititorilor primul dintre acestea, respectiv *Literele A-C*, identificate, pentru început, pe site-ul Bibliotecii Județene *Dinicu Golescu* Argeș, amintit mai sus.

În continuare, *Volumul II (D-K)*, este oferit inițial, tot pe cale *electronică*, de Biblioteca Universității din Pitești, director, ing.drd. Ileana Bălan. Eforturi deosebite a *investit* ing. Sorina Mihaela Deaconu, informatician, în calitate de tehnoredactor, împreună cu celelalte persoane interesate, intelectual, de acest proiect. Vă rugăm să vă pronunțați, cu sinceritate, asupra demersului nostru!

Prof. univ. dr. **Petre POPA**

Pitești, 10 iulie 2010

